

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина



Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet br.: S1 1 K 007511 14 Krž 12

Datum: 18.12.2014. godine

**Pred Apelacionim vijećem u sastavu: sudija Begtašević Senadin, predsjednik vijeća
sudija Miletić Azra, član vijeća
sudija Mr. Vukoje Dragomir, član vijeća**

**PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada**

DRUGOSTEPENA ODLUKA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Blagić Stanko

Branilac optuženog Planinčić Fikreta: advokat Ferizović Bekir

Branilac optuženog Menzil Seada: advokat Draganović Adil

Branilac optuženog Vatrač Mirsada: advokat Abaz Fadil

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 155

I. TOK POSTUPKA	3
A. ŽALBE	4
II. BITNE POVREDE KRIVIČNOG POSTUPKA	5
A. STANDARDI ODLUČIVANJA PO ŽALBI	5
1. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH.....	6
(a) Žalba branioca optuženog Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada.....	6
(i) Apelaciono vijeće nalazi da su žalbe odbrana optuženih Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada osnovane u dijelu u kojem se ukazuje na nerazumljivost izreke, u smislu člana 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH.	6
(ii) Apelaciono vijeće cijeni da su odbrane optuženih osnovano ukazivale da je prvostepeni sud propustio da ispuni obavezu i opiše proces pojedinačne ocjene dokaza, usljed čega pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenima.	9
(b) Zaključak Apelacionog vijeća.....	14

Broj: S1 1 K 007511 14 Krž 12

Sarajevo, 18.12.2014. godine

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Begtašević Senadina, kao predsjednika vijeća, te sudija Miletić Azre i mr. Vukoje Dragomira, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Čano – Sejfović Belme, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav (1) tačka a) i f), u vezi sa članom 180. stav (1) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i u vezi sa članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući po žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine i žalbama branilaca optuženih i to branioca optuženog Planinčić Fikreta, advokata Ferizović Bekira, branioca optuženog Menzil Seada, advokata Draganović Adila i branioca optuženog Vatrač Mirsada, advokata Abaz Fadila, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 007511 11 Kri od 13.01.2014. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 18.12.2014. godine, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Blagić Stanka, te optuženih i njihovih branilaca, na osnovu člana 315. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, donio je:

R J E Š E N J E

Uvažavaju se žalbe branilaca optuženih Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada, pa se presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 007511 11 Kri od 13.01.2014. godine, **ukida** i određuje održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

I. TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 007511 11 Kri od 13.01.2014. godine optuženi Planinčić Fikret, Lišančić Rasim, Menzil Sead I Vatrač Mirsad oglaseni su krivima da su radnjama opisanim u izreci presude počinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav (1) Krivičnog zakona Socijalističke Federativne

Republike Jugoslavije, koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: KZ SFRJ), u vezi sa članom 22. istog zakona. Za navedeno krivično djelo optuženi Planinčić Fikret i Menzil Sead osuđeni su na kaznu zatvora od po 11 godina i 6 mjeseci, optuženi Lišančić Rasim na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina i 6 mjeseci, te optuženi Vatrač Mirsad na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina i 6 mjeseci, u koje kazne im se, na osnovu člana 50. stav (1) KZ SFRJ ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru, detaljno navedeno u izreci pobijane presude.

2. Na osnovu člana 188. stav (4) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) optuženi su oslobođeni obaveze da naknade troškove krivičnog postupka, a na osnovu člana 198. stav (2) ZKP BiH oštećeni su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

3. Rješenjem Suda BiH, broj S1 1 K 007511 11 Kri of 09.06.2014. godine obustavljen je krivični postupak protiv Lišančić Rasima, zbog njegove smrti, a nakon što je sudu dostavljen izvod iz matične knjige umrlih Opštine Kotor Varoš.

A. ŽALBE

4. Apelaciono vijeće je, u skladu sa članom 304. ZKP BiH, dana 18.12.2014. godine održalo sjednicu u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine (Tužilaštvo BiH), optuženih Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada, te njihovih branilaca Ferizović Bekira, Draganović Adila i Abaz Fadila, na kojoj su žalitelji ostali kod svih razloga i navoda iz izjavljenih žalbi.

5. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, Apelaciono vijeće je donijelo odluku, kao u izreci, iz razloga koji slijede.

II. BITNE POVREDE KRIVIČNOG POSTUPKA

A. STANDARDI ODLUČIVANJA PO ŽALBI

6. U skladu sa članom 296. ZKP BiH, presuda se može pobijati zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka definisane su članom 297. ZKP BiH.¹

7. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu pretpostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan utjecaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).

8. Apsolutno bitne povrede ZKP BiH taksativno su nabrojane u tačkama a) do k) stava (1) člana 297. ZKP BiH.

9. Ukoliko bi žalbeno vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da, u skladu sa odredbom iz člana 315. stav (1) tačka a) ZKP BiH, ukine prvostepenu presudu, izuzev u slučajevima iz člana 314. stav (1) ZKP BiH.²

¹ Član 297. **Bitne povrede odredaba krivičnog postupka**, (1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji: a) ako je Sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja, b) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti, c) ako je glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili ako je optuženom, branitelju, ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa, d) ako je povrijeđeno pravo na odbranu, e) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu, f) ako je Sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa, g) ako je Sud donio presudu a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, h) ako Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe; i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda, j) ako je optužba prekoračena, k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. (2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

² Član 314. **Preinačenje prvostepene presude**: (1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 297. stav (1) tačka f), g) i j) ovog zakona.

10. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu, već postoje u slučaju kada sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude, nije primjenio ili je nepravilno primjenio koju odredbu zakona o krivičnom postupku, ali samo ukoliko je to bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

11. U odnosu na navode da je povreda načela krivičnog postupka mogla imati negativan utjecaj na donošenje zakonite i pravilne presude, nije dovoljno da podnosilac žalbe jednostavno tvrdi da se procesna povreda *hipotetički* mogla negativno odraziti na donošenje zakonite i pravilne presude, već će žalbeno vijeće zaključiti da se povreda načela krivičnog postupka desila samo ako podnosilac žalbe pokaže da je ona suštinske prirode i da se ne može zaključiti da navedena povreda nije negativno utjecala na donošenje zakonite i pravilne presude. Naime, kada žalbeno vijeće smatra da je donesena zakonita i pravilna presuda, bez obzira na povredu postupka takve prirode, žalbeno vijeće će zaključiti da član 297. stav (2) ZKP BiH nije povrijeđen.

1. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP

BiH

(a) Žalba branioca optuženog Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada

12. U žalbama se navodi da je izreka prvostepene presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima, te da obrazloženje presude ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Naime, branilac optuženog Planinčić Fikreta ističe da se u činjeničnom opisu djela u izreci presude moraju konkretizovati radnje koje čine krivično djelo za koje se optuženi tereti, uz navođenje bitnih činjenica i okolnosti koje čine obilježje krivičnog djela. Odbrane smatraju da u pobijanoj presudi izostaju činjenični navodi na osnovu kojih bi se iskazao svaki od pojedinih vidova učešća optuženog, odnosno kako i kojim konkretno poduzetim radnjama je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, odnosno da radnja optuženog niti u jednom dijelu nije precizirana, te da nedostaje nexus između aktivnosti optuženog i krajnje posljedice.

(i) Apelaciono vijeće nalazi da su žalbe odbrana optuženih Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada osnovane u dijelu u kojem se ukazuje na nerazumljivost izreke, u smislu člana 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH.

13. Članom 285. stav (1) tačka a) ZKP BiH propisano je šta mora sadržavati presuda kojom se neko oglašava krivim, pa je jasno navedeno će sud u presudi kojom se optuženi oglašava krivim izreći „*za kcje se krivično djelo optuženik oglašava krivim, uz*

navođen je činjenica i okolnosti koje čine bitna obilježja krivičnog djela, kao i onih od kojih ovisi primjena određene odredbe krivičnog zakona“.

14. Iako ZKP BiH u ovom dijelu ne precizira koje su to sve okolnosti i činjenice koje izreka presude mora sadržavati, članom 227. stav (1) ZKP BiH se propisuje sadržaj optužnice i navodi šta sve mora da sadrži činjenični opis, između ostalog i *„opis djela iz kojeg proizlaze zakonska obilježja djela, vrijeme i mjesto učinenja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi“*. Izreka presude, dakle, mora da sadrži činjenični opis krivičnog djela, za koje se optuženi oglašava krivim, što podrazumijeva opis same radnje izvršenja, vremena i mjesta izvršenja, nastale posljedice te uzročne veze između radnje optuženog lica i posljedice djela. Opis krivičnog djela mora biti jasan i razumljiv, iz kojeg se jasno da vidjeti koje su to konkretne radnje, koje optuženi poduzima i kojima ostvaruje obilježja krivičnog djela. Svaka okolnost koja se tiče elemenata krivičnog djela mora biti jasno navedena, tako da je podobna za odlučivanje i preispitivanje.

15. Radnja izvršenja, kao jedan od elemenata opšteg pojma krivičnog djela i kao ljudske djelatnosti koja je protupravna i kojom se proizvode određene promjene u spoljnom svijetu u vidu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, izrekom osuđujuće presude mora biti konkretno opisana iznošenjem činjenica i okolnosti kojima se ukazuje na neku konkretnu aktivnost optuženih, odnosno propuštanje, ukoliko se radi o krivičnim djelima nečinjenja. Nije dovoljno u činjeničnom opisu samo navesti pravnu kvalifikaciju, odnosno unijeti opis krivičnog djela iz odgovarajuće odredbe krivičnog zakona, bez preciziranja konkretnih okolnosti i činjenica iz kojih bi bilo vidljivo na koji način je optuženo lice zapravo izvršilo predmetno krivično djelo.

16. Nadalje, kada se radi o krivičnom djelu izvršenom od strane više lica, kao saizvršilaca, činjenični opis izreke presude mora sadržavati i opis radnji u odnosu na svakog od saizvršilaca konkretno. Njihove radnje moraju biti dovoljno precizirane i jasno postavljene, kao osnov za primjenu niza instituta krivičnog materijalnog prava. Za svakog izvršioca izreka presude mora konkretno navesti njegovo ponašanje, bilo kao činjenje ili nečinjenje, kojim je dao doprinos izvršenju krivičnog djela.

17. U konkretnom slučaju u izreci presude se navodi da su optuženi *„učestvovali u napadu na civilno stanovništvo ... nacionalnosti u selu Serdari, opština Kotor Varoš, koje je bilo izvan područja sukoba, a koji napad je imao za posljedicu smrt, teške tjelesne povrede*

i uništavanje imovine” te se potom navodi da su “u grupi od najmanje 20 pripadnika TO Kotor Varoš [...] ocjeveni u uniforme, a neki u civilnu ocjeću, naoružani puškama, izvršili prethodno planiran pješadjski napad, dejstvujući iz vatrenog oružja iz više pravaca najprje prema civilima kcji su se zatekli izvan kuća, a nakon toga i prema porodičnim kućama i civilima kcji su u njima boravili, koristeći pored vatrenog oružja i eksplozivna sredstva, kcjima se ojelovalo kroz ulazna vrata i prozorske otvore, a nakon nasilnog ulaska i po unutrašnjosti kuća, iako su bili svjesni da se radi o civilnim licima i da od ispajenih metaka i gelera aktiviranih eksplozivnih sredstava mogu nastupiti smrtonosne povrede i teška ranjavanja civila”.

18. Kod ovako postavljenog činjeničnog opisa jasno je vidljivo da je u cijelosti izostala konkretizacija radnji izvršenja, na način da se ne navode činjenice i okolnosti na osnovu kojih bi bilo vidljivo koje su konkretne djelatnosti optuženi poduzeli u izvršenju krivičnog djela koje im se stavlja na teret. Iz činjeničnog opisa ostaje potpuno nejasno kako i na koji način je koji od optuženih doprinio izvršenju krivičnog djela, odnosno kojim konkretnim postupkom je doveo do nastupanja posljedice. Samo navođenje da su optuženi bili učesnici napada koji je rezultirao smrtnom posljedicom, teškim tjelesnim povredama i uništavanjem imovine, bez da se ukaže na konkretan doprinos od strane optuženih, vodi ka uspostavljanju objektivne odgovornosti optuženih, već po osnovu same pripadnosti TO Kotor Varoš u inkriminsanom periodu.

19. Prvostepeni sud potpuno suprotno navedenim odredbama zakona, pored toga što propušta u izreci presude precizirati radnje izvršenja svakog optuženog ponaosob, u obrazloženju pobijane presude navodi i da „[S]ud nje na osnovu izvedenih dokaza mogao konkretno utvrditi ko je pojedinačno od optuženih ili pak drugih saizvršilaca, počinio konkretne radnje ubijanja rještana i pajenje i uništavanje imovine, a što za predmetno krivično djelo i nje presudno.”³

20. Prvostepeni sud također zaključuje i „da su sva četiri optužena u navedenim radnjama postupali kao saizvršiocu u smislu člana 22. KZ SFRJ. [o]ptuženi su bili svjesni da sa drugim osobama učestvuju u izvršenju napada, a kcji im je zajednički cilj i na kcji način su se saglasili sa ojelovanjem drugih lica u izvršenju djela i nastalih posledica odnosno prihvatili njihove radnje kao svcje dakle, postupali su sa jedinstvenim uništavanjem

³ Strana 59. prvostepene presude

Zbog toga je irelevantno ko je od saizvršilaca neposredno učestvovao u ubijanju i uništavanju imovine mještana Serdara.⁴

21. Apelaciono vijeće nalazi da su ovi zaključci prvostepenog suda u potpunoj suprotnosti sa načelom individualne krivične odgovornosti.

22. Naime, članom 22. KZ SFRJ saizvršilaštvo postoji kada više lica „učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način“ učine krivično djelo. Iz ove zakonske definicije proizlazi da saizvršilaštvo objedinjuje subjektivnu i objektivnu komponentu. Subjektivna podrazumijeva svijest o zajedničkom djelovanju, dok se objektivna ostvaruje kroz poduzimanje radnje izvršenja ili se „na drugi način“ doprinosi učinjenju djela. Međutim, činjenica da zakonodavac dozvoljava da saizvršilaštvo postoji i onda kada neko od saizvršilaca poduzima radnju, koja možda zakonskim opisom nije predviđena kao radnja konkretnog krivičnog djela, ali se istom ipak doprinosi izvršenju djela, ne znači da se ne mora precizno utvrditi kako i na koji način je svaki od saizvršilaca doprinio učinjenju krivičnog djela.

23. Dakle, u konkretnom slučaju, prvostepeni sud propušta da odredi koje su to konkretne radnje izvršenja svakog od optuženih, pa još i zaključuje da takva individualizacija i konkretizacija radnje izvršenja, nije ni neophodna, ostavljajući mjesta za sumnju da su možda i neka druga lica prouzrokovala nastupanje posljedice, što je u direktnoj suprotnosti sa samom izrekom, a na što su branioci optuženih osnovano ukazivali. Potpuno je nejasno na temelju čega prvostepeni sud zaključuje da je irelevantno ko je od saizvršilaca učestvovao u neposredno u ubijanju i uništavanju imovine mještana Serdara. Izreka presude morala je sadržavati koje konkretne radnje je svaki od optuženih poduzeo u izvršenju krivičnog djela ili radnju u krivičnog djela.

24. Na osnovu svega navedenog Apelaciono vijeće je utvrdilo da je izreka presude nerazumljiva, te da su žalbe odbrana optuženih Planinčić Fikreta, Menzil Seada i Vatrač Mirsada osnovane.

(ii) Apelaciono vijeće cijeni da su odbrane optuženih osnovano ukazivale da je prvostepeni sud propustio da ispuni obavezu i opiše proces pojedinačne ocjene dokaza, usljed čega pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenima.

⁴Ibidem

25. Članom 290. stav (7) ZKP BiH propisuje da će sud u presudi „... određeno i potpuno iznijeti kcje činjenice i iz kcjih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protiviječnih dokaza, iz kcjih razloga n.je uvažio pojedine prjedloge stranaka, iz kcjih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kcjim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo“. Ova zakonska odredba služi kao garant da će sud dati razloge, u odnosu na sve one činjenice i pitanja koja su bila sporna u određenom postupku i to na takav način, da sve strane u postupku mogu jasno vidjeti tok odlučivanja, odnosno put kojim je sud došao do određenih zaključaka. ZKP BiH na ovaj način pruža zaštitu od arbitrarnog odlučivanja i daje garancije u pogledu ostvarivanja prava na pravično suđenje. Pravo na obrazloženu sudsku odluku jedno je od osnovnih postulata unutar prava na pravično suđenje, pa iako ne čini integralni dio člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama⁵, kroz praksu Evropskog suda za ljudska prava⁶ prepoznato je kao osnovno pravo subjekata krivičnog postupka⁷. Ustavni sud Bosne i Hercegovine⁸ također je utvrdio da je „[E]lement pravičnog suđenja [...] i zahtjev da sudska odluka mora navesti razloge na kcjima je zasnovana“.⁹

26. Upravo stoga, presuda čije obrazloženje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama i koja ne daje obrazloženje u pogledu pitanja koja su pred sudom pokrenuta, ne zadovoljava standard prava na pravično suđenje. ZKP BiH kroz odredbe člana 297. stav (1) tačka k) nudi zaštitu stranama u postupku i daje mogućnost da se presuda pobija upravo zbog toga što da ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

27. Apelaciono vijeće nalazi da je žalbama osnovano ukazano da je prvostepeni sud propustio da postupi u skladu sa članom 281. stav (2) ZKP BiH. Prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude daje veoma štire razloge, koji ne zadovoljavaju standard obrazložene sudske odluke, budući da ne daju uvid u proces koji je sud doveo do određenog zaključka, čime se stvara dojam proizvoljnosti i paušalnosti. Apelaciono vijeće

⁵ U daljem tekstu: EKLJSP ili Evropska konvencija

⁶ U daljem tekstu: Evropski sud

⁷ Presuda Evropskog suda *Van der Hurk vs. Holandije*, od 19.04.1994. godine; *Balani vs. Španije*, presuda od 09.12.1994. godine

⁸ U daljem tekstu: Ustavni sud BiH

⁹ Odluka Ustavnog suda BiH, broj AP-1401/05 od 12.09.2006. godine

primjećuje da se obrazloženje pobijane presude u suštini svodi na iznošenje samih zaključaka prvostepenog vijeća, kojima ne prethodi, a niti ih slijedi ocjena dokaza i iznošenje razloga na osnovu kojih se došlo do takvih zaključaka.

28. Prvostepeni sud tako zaključuje da je „*selo Serdari sa okolnim zaseocima bilo van zone borbenih dejstava*“¹⁰ a bez da se pri tome poziva na bilo koji od provedenih dokaza, pa tako ostaje potpuno nejasno na čemu se ovaj zaključak temelji. U nastavku obrazloženja nizaju se zaključci da se „*ne radi o legitimnom vojnom cilju, odnosno vojno branjem rječju*“, kao i da „*nije postojala stalna linija borbenih dejstava između zaraćenih strana u tom djelu*“. Apelaciono vijeće primjećuje da se radi o utvrđenjima, koja se zapravo odnose na postojanje bitnih elemenata bića krivičnog djela i koje tvrdnje su od strane odbrana optuženih osporavane u toku cjelokupnog prvostepenog postupka, kao i u izjavljenim žalbama na prvostepenu presudu. Međutim, prvostepeni sud propušta da iznese ocjenu provedenih dokaza na kojima temelji naprijed iznesena utvrđenja, uopšte se ne osvrnuvši na navode odbrana optuženih i provedene dokaze.

29. U pobijanoj presudi se veoma kratko i šturo parafraziraju iskazi pojedinih svjedoka, a bez da je izvršena istinska ocjena dokaza, kako optužbe, tako i odbrane, ili barem iz obrazloženja nije vidljivo da je ista provedena u skladu sa odredbama 281. stav (2) ZKP BiH.

30. Nadalje, prvostepeni sud utvrđuje da je „*došlo do paljenja objekata nakon što je savladan otpor*“¹¹, a bez da se pri tome daje bilo kakvo obrazloženje kako je zapravo došlo do paljenja objekata, da li je riječ o spontanom zapaljenju ili posljedici djelovanja optuženih, pa ako je to slučaj, koja je bila uloga ma kojeg od optuženih u tome. Sud zaključuje i da su optuženi „*zaista bili kritične prilike u Serdarima, naoružani a samim tim i aktivni učesnici napada*“¹², ponovno propuštajući da obrazloži koje su to konkretne djelatnosti optuženih kojima doprinose izvršenju krivičnog djela. Apelaciono vijeće nalazi da ostaje nejasno i na temelju čega prvostepeni sud zaključuje da su optuženi bili „*aktivni učesnici napada*“ budući da navedenom utvrđenju ne prethodi detaljna analiza provedenih dokaza optužbe i odbrane. U pobijanoj presudi se tako navodi da je svjedok Kukrić Gina identifikovala „*...neke od optuženih i to Rasima Lišančića, Seada Menzila i Mirsada*

¹⁰ Strana 41. prvostepene presude

¹¹ Strana 57. prvostepene presude

¹² Strana 45. prvostepene presude

Vatrača je odmah identifikovala kao napadače uvjerljivo dajući razloge za to, dok je Fikreta Planinčića identifikovala nakon predočavanja fotodokumentacije koja je uvrštena u sudski spis". Jednako tome, prvostepeni sud samo konstatuje da je učešće optuženog Vatrač Mirsada utvrđeno van sumnje, te navodi da je svjedokinja Kukrić Gina već u istrazi prepoznala optuženog „kao jednog od napadača“.

31. Ispravno se u žalbama ukazuje da sam navod suda da je stekao neko uvjerenje da izvjesne činjenice stoje ili ne stoje nije dovoljan, odnosno da sud mora navesti i analizirati sve dokaze koji su ga u nešto ubijedili. U konkretnom slučaju, osim uopštene floskule da je pomenuta svjedokinja identifikovala optužene kao napadače, u pobijanoj presudi se ne navodi šta je svjedokinja izjavila, kako je opisala radnje optuženih, kako je iste prepoznala, na čemu se temelji identifikacija i kako uopšte prvostepeni sud na osnovu iskaza ovog svjedoka dolazi do zaključka da su optuženi „*aktivni učesnici napada*“. Prvostepeni sud se zadovoljava samo okolnošću da je svjedokinja identifikovala neke od optuženih, ne upuštajući se u detaljnu analizu iskaza ovog svjedoka. Ostaje potpuno nejasno šta je ova svjedokinja izjavila i koja je dokazna snaga ovog dokaza optužbe, što pobijanu presudu čini nejasnom i nerazumljivom.

32. Prvostepeni sud na isti način postupa i kada se osvrće na iskaz svjedokinje Serdar Radmile konstatujući da je svjedokinja „...*opisala tok napada na njeno selo te posebno potvrdila kako su napadači ušli u kuću u kojoj se ona nalazila...*“. Međutim, iz obrazloženja presude nije vidljivo kako je to ova svjedokinja opisala tok napada, odnosno koje su to konkretne činjenice i okolnosti koje je prvostepeni sud ocijenio kao relevantne u iskazu ovog svjedoka i na kojima se temelji pobijana presuda.

33. Nadalje, Apelaciono vijeće nalazi da se žalbama odbrana optuženih osnovano ukazuje da dokazima odbrane nije posvećena pažnja i da nisu dati jasni razlozi zašto se nekom dokazu vjeruje, a ne nekom ne, te zašto iskazi pojedinih svjedoka nisu uopšte cijenjeni.

34. U odnosu na dokaze odbrane optuženog Planinčić Fikreta u pobijanoj presudi se konstatuje da svjedoci odbrane „...*tokom davanja iskaza na glavnom pretresu nisu bili u dovoljnoj mjeri precizni da bi potvrdili ili negirali navode odbrane optuženog...*“, odnosno da „...*nisu bili precizni o zadacima optuženog...*“. Međutim, u pobijanoj presudi nije data ocjena i obrazloženje u čemu se ta nepreciznost ogleda, kao ni da li se radi o nepreciznostima koje su takvog karaktera i intenziteta da u cijelosti diskredituju iskaze ovih

svjedoka.

35. Prvostepeni sud također konstatuje da *„činjenica jeste da su svjedoci saglasni kako optuženi Sead Menzil nije sučelovao u napadu na selo Serdari. Svjedoci, su odgovarajući na pitanje istakli kako je postojala inicijativa da se izvrši napad na Orića brdo, ali da su se oni opredjelili na samostalnu akciju oslobađarja Hrvaćana¹³“*, da bi u nastavku bilo konstatovano da ti svjedoci *„nisu dali bilo kakvo dodatno i vjerodostojno obrazloženje i informaciju koja bi njihove navode učinila logičnim i na činjenicama zasnovanim“*.

36. Apelaciono vijeće nalazi da ostaje nejasno kakvo to obrazloženje svjedoci trebaju da ponude sudu, s obzirom da je zadatak i obaveza svjedoka iznesu sve ono što im je poznato i što budu pitani, a ne da dokazuju vjerodostojnost svojih iskaza kako se pobijanom presudom implicira. Kroz sveobuhvatnu analizu provedenih dokaza, svih pojedinačno, a zatim i u međusobnoj povezanosti, kako to ZKP BiH traži, sud daje svoju ocjenu dokaza i na osnovu toga utvrđuje da li je nešto dokazano ili ne. Neprihvatanje iskaza svjedoka bez da se ispita sadržaj onoga što su rekli u svojim iskazima, a ne onoga što nisu rekli, kako to čini prvostepeni sud postavljajući hipotetička pitanja, koja nisu u vezi sa konkretnim predmetom i koja predstavljaju samo špekulaciju, ostavlja dojam proizvoljnosti i pristrasnosti, te ne ispunjava standarde osnovane i obrazložene odluke.

37. U presudi se tako navodi da svjedoci nisu *„pcjasnili kako i na kcji način bi izvršili oslobađarje sela, nisu govorili o konkretnim planovima i zadacima svakog pcjedinca, iz kcjih pravaca bi izvršili napad, ko bi bio zadužen da čuva odstupnicu, kako bi bilo spr.ječeno dopremanje pcjačarja nepr.jate.ju...“* kao i da *„ovi svjedoci nisu dali adekvatno obrazloženje u pogledu namjere da se nakon zauzimanja Hrvaćana tamo utvrde i uspostave novu lin.ju razgraničenja...“*.

38. Apelaciono vijeće primjećuje da su svjedoci na koje se odnose ovi navodi svjedočili na okolnost da optuženi Menzil Sead nije učestvovao u napadu na selo Serdari, već da je optuženi skupa sa njima bio uključen u akciju u selu Hrvaćani. Prvostepeni sud, međutim, u cijelosti zanemaruje navode ovih svjedoka, iako pri tome konstatuje da su iskazi saglasni jedni drugom, nalazeći da isti nisu uvjerljivi, logički i činjenično potkrijepljeni. Pri tome se propušta dati konkretno obrazloženje na temelju čega prvostepeni sud dolazi do ovog uvjerenja, već se nizaju hipotetička pitanja kojima nije dato uporište u realnim činjenicama

¹³ Strana 51. prvostepene presude

i okolnostima, poput navoda prvostepenog suda da „čak i kad bi Sud prihvatio navode ovih svjedoka, postavljaju se očigledna pitanja koja bi tražila obrazloženje da li je grupa od 10-15 ljudi imala objektivni kapacitet da ispuni takav zadatak“. Prvostepeni sud fokus stavlja na akciju vezanu za selo Hrvaćani, potpuno izostavivši da iznese obrazloženje u pogledu navoda svjedoka da optuženi Menzil Sead nije bio prisutan u mjestu izvršenja krivičnog djela u vrijeme napada.

39. Nadalje, branilac optuženog Menzil Seada osnovano ukazuje da je sud propustio dati valjane razloge da li prihvata nalaze i mišljenja vještaka odbrane Kljajić Senada ili optužbe Keserović Dragomira. U pobijanoj presudi se najprije konstatuje da se „...radi o nalazima koji nisu od većeg značaja za konkretni predmet...“, da bi se zatim ukazalo i da vještaci daju potpuno različite stavove u pogledu statusa sela Serdari. Pitanje statusa sela Serdari u toku cjelokupnog glavnog pretresa pojavljivalo se kao sporno, na način da je tužilaštvo tvrdilo da se radilo o nebranjenom civilnom objektu, dok odbrane zastupaju stav da se radilo o selu koje se nalazi u centru vojnih dešavanja i predstavlja legitiman vojni cilj.

40. Prvostepeni sud, iako utvrđuje da je predmet nalaza i mišljenja vještaka bilo i pitanje statusa sela Serdari, u cijelosti propušta da da razloge i izjasni se da li prihvata ma koji od ovih nalaza ili ako ne prihvata zašto ih onda nalazi neprihvatljivim. Navod da se radi o nalazima koji nisu od većeg značaja za konkretan predmet prvostepeni sud ničim nije potkrijepio, ova konstatacija stoji sama za sebe, bez uporišta u ocjeni o relevantnosti i sadržaju tih dokaza. Međutim, prvostepeni sud, nesporedno nakon iznošenja navedenih stavova, u nastavku obrazloženja navodi da je „prilikom ocjene činjenica koje se vezuju za cij napada na Serdare razmotrio navode pojedinih svjedoka i teze pojedinih odbrana da se radilo o namjeri sakupljanja hrane, da je ideja bila da se zarobi artijerija na Orića brdu i slično“, iz čega je vidljivo da je jedno od spornih pitanja bilo upravo ono o čemu su vještaci davali nalaz i mišljenje.

(b) Zaključak Apelacionog vijeća

41. Sve navedeno pobijanu presudu, po ocjeni Apelacionog vijeća čini nerazumljivom, kontradiktornom i bez razloga o odlučnim činjenicama, a na što odbrane osnovano ukazuju. Stoga je ovo Vijeće utvrdilo da je došlo do bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH.

42. Zbog navedenih ostvarenih povreda, a koje prema pomenutim odredbama krivičnog procesnog zakona imaju za posljedicu ukidanje prvostepene presude, Apelaciono vijeće

se nije upuštalo u ocjenu osnovanosti prigovora iz ostalih žalbenih osnova iz člana 296. tačke b), c) i d) ZKP BiH iz žalbi odbane, a niti u osnovanost žalbe Tužilaštva BiH, koja se odnosi na odluku o krivičnopravnoj sankciji, budući da bi to bilo prejudiciranje ishoda ponovnog postupka, nego se u skladu sa odredbom iz člana 316. ZKP BiH ograničilo samo na iznošenje kratkih razloga za ukidanje.

43. U ponovnom postupku otklonit će se učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, ponovo izvesti već izvedeni relevantni dokazi, te uz ocjenu ostalih žalbenih navoda, po potrebi izvesti i drugi dokazi, nakon čega će sud biti u mogućnosti donijeti novu na zakonu zasnovanu presudu.

44. U skladu sa navedenim, a na osnovu člana 310. stav (1) i (2), u vezi sa članovima i 315. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČARKA

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Pravna savjetnica

SUDIJA

Belma Čano- Sejfović

Senadin Begtašević

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ovog rješenja žalba nije dozvoljena.